

Souhrn

Téma disertační práce jsem zvolila pro dlouholetý zájem o problematiku fototerapie. Fototerapie je léčebné využití světla, především ultrafialového záření. Mechanismy účinku ultrafialového záření na kůži lze označit jako fotobiologické a jejich výzkum nadále probíhá. Na obecné úrovni představuje fototerapie aplikaci energie do kůže, což zahrnuje dodání fotonů do chromoforů, absorpci fotonů v chromoforech a biologickou reakci absorbované energie fotonů. Ta vede v kůži ke vzniku tepla a k různým biochemickým účinkům. Dříve se hlavní role v léčebném účinku přisuzovala antimitotickému a antiproliferativnímu působení UV záření. V současnosti je zřejmé, že se kromě nich uplatňují mechanismy imunomodulační až imunosupresivní. S přibývajícím poznatky o imunitním systému kůže se odhalují další možné mechanismy působení ultrafialového světla.

Pravidla a zvyklosti provádění fototerapie se na jednotlivých pracovištích liší a je žádoucí protokoly fototerapie usměrňovat tak, aby se dosahovalo optimálního poměru úspěšnosti léčby k její bezpečnosti. Také z těchto důvodů se realizovala epidemiologická studie Fototerapie v České republice. Vyplynulo z ní, že fototerapie představuje v České republice dostupnou a relativně často užívanou léčbu, umožňující ještě širší využití. Vybavení pracovišť je velmi dobré, převažují přístroje s úzkým spektrem okolo 311 nm UVB. Z tohoto průzkumu vyplynula potřeba a zájem o protokoly, formuláře a písemné poučení pacientům včetně informovaného souhlasu. Proto jsem pro praxi zpracovala souhrn zásad pro provádění fototerapie UVB a PUVA, návrhy strukturovaného formuláře pro fototerapii, poučení pro pacienty o fototerapii a informovaného souhlasu se světloléčbou ultrafialovým světlem. Dalším výstupem je vytvoření databáze dermatologů a pracovišť poskytujících fototerapii pro internetové stránky České dermatologické společnosti ČLS JEP.

I když je fototerapie relativně časově náročná, je pacienty vnímána jako pohodlná a účinná metoda léčby, což se odráží v dobré compliance. Nezbytností je ale docházení na fototerapii do zdravotnického zařízení. Pro pacienty se špatnou místní či časovou dostupností fototerapie se jako určitá možnost jeví fototerapie domácí, avšak pro své nároky na pacienta i jeho ošetřujícího lékaře je zatím reálná pouze pro malé procento pacientů.

Fototerapie je v 21. století nadále významnou léčebnou možností u řady dermatóz pro dobrý profil účinnosti, bezpečnosti a i compliance pacienta. I když výzkum ve fotobiologii a fototerapii neprobíhá tak dynamicky jako u biologik a systémových léků, nadále pokračuje.